

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőik**Székelyudvarhely,**

ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia

könyvnyomdájába inté-

zendők: Sz.-udvarhely

Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,

székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Templomba járás.

A »Vasárnap« egyik lelkes barátjától közelebről egy levelet kaptunk. Szomorú egy levél. Elmondja benne az illető, hogy bentjárt Háromszék megyében rokonai látogatására, s ez alkalommal több helyen volt a templomban is. Megdöbbenve tapasztalta, hogy milyen kevesen járnak templomba. Egyik helyen vasárnap délután nem is tartottak isteni tiszteletet, mert nem volt más, csak a pap, kántor és a harangozó. Szépen, amint jöttek vissza is tértek. De, nemcsak Háromszéken van ez így. Biharmegyéből is hoz fel esetet, hogy vasárnap délután ott sem ment senki templomba. Mi pedig hozzá tehetjük, hogy széles Magyarországon nagyon sok hely van még, ahol nem tarthatják meg az isteni tiszteletet, mert nincs hallgatóság. A legtöbb egyház pedig olyan, ahol 10—20 egyén előtt beszél a pap.

Szinte megdöbbenünk, mikor e súlyos vádat leírjuk. Aggódva kérdezzük, hát mi lett a kálvinista vallásból? Nélkülözhető, hitvány portéka, melyet nem érdemes többet felvenni? Ruha, melyet ha megavul, odébb dobunk? Megízeltlenült-e benne a só? Kialudt-e belőle a világ világosságának szikrája? Kereken tagadjuk. A kálvinista vallás ma is az, ami kezdetben volt: letéteményese a Krisztus evangéliumának, hirdetője a názáreti prófétában megjelent üdvnek. A kálvinista vallás élet, mely éltet; igazság, mely meggyőz; balzsam, mely gyógyít. A szegeletkő, mely egyszer letéteményezett és a mely a Jézus Krisztus: ma is alapfundamentuma a kálvinista vallásnak. Nos hát, hol van a hiba? A hiba ott van, hogy kálvinista hiveink hamis életfogást követnek, álmiveltséggel bírnak. Ki ne hallotta volna már, hogy

némely kálvinista ember milyen fitymálólág beszél a templomba járásról, a vallásról; hogy megmosolyogja azokat a kevés kegyeseket, akik vasárnap, hétköznap rendszeren eljárnak a templomba, de azért váltig hangoztatja, hogy ő ilyen, meg amolyan vallásos ember. Nem veszi észre, hogy akik templomba járnak, azok nem bigottak, nem álszentek, hanem azokat a léleknek egy belső szomja hajtja, melyet éppen úgy ki kell elégíteni, mint testi szükségünket. A kálvinista ember okoskodik, bölcselkedik, de nem érti, mit tesz a léleknek Istennel társalogni és egyesülni a Krisztussal érzületben, gondolatban, szeretetben, hogy az az indulat lakozzék bennünk is, mely lakozott benne.

A mai álmiveltség és világias életfelfogás mellett, kálvinista népünk nagy részénél, a vallásos hit és e hitből folyó templom gyakorlás egészen elvesztette értékét. Pedig a templomjárás a hitnek, a Krisztus követésének külső mértéke. Aki nem jár templomba, hiába dicsekszik az ő vallásosságával, nem hiszi el senki. Minél nagyobb a hit, annál gyakoribb a templom látogatás is. A templom nemcsak a csendes imádkozás színhelye, hanem itt fejlődik ki a felekezeti együvértartozás érzete; itt valósul meg a keresztyén testvériség; itt érezzük igazán, hogy Isten a mi menyei Atyánk és mi az ő gyermekei vagyunk. Kálvinista egyházunk addig nem lesz erős, míg le nem vetkőzünk az álmiveltséget és így nem sóhajtunk fel a zsoltárral: *Egy dolgot kértem az Urtól és most is azt kérem, hogy lakhassam az Urnak házában, életemnek minden idejében: hogy láthassam az Urnak szépségét és látogathassam az ő templomát.* (Solt. XXVI. 4.)

V F.

Hatalmas Ur . . .

Hatalmas Ur, ki ott lakol az égben,
A mennydörgés, a villámok felett,
A szélzugásban, a sugárzó fényben,
Te, a kié a napnyugat — kelet :
Te hozzád száll szívünk buzgó fohásza :
Oh, hallgasd meg, mit Tőled kér imája.

Van egy országod, drága kincscsel ékes,
A földje áldott, népe hősi vér
S bár a világon nincs több oly hűséges,
Sok szenvedése véget mégse ér!
Hatalmas Ur, Te hoztad e hazába —
Hallgasd meg, a mit Tőled kér imája.

Oh, vedd le róla századoknak átkát :
Dúló vizsalyt és gonosz kételkedést
És hozd el rája új idő világát,
Hol legnagyobb s legkisebb egyetért!
Hatalmas Ur, királyoknak királya!
Hallgasd meg néped, esdve kér imája.

Incze Béla.

Az alkoholizmus.

Utánzott pezsgő több van, mint valódi; Oroszország a legtöbb pezsgőt fogyasztja el; úgy a pezsgők, mint a többi borok is nem mindenüvé egyforma minőségben küldetnek el a borkereskedőktől; szokás, időszak, éghallat, részint pedig a fogyasztóknak anyagi jólétük szolgál a borkereskedőknek irányul. Minden bornak az ő zamatoságában, aromájában — Boquetjében a legfonto-

sabb tulajdonságának kell lennie; minden szeszes ital főalkatrésze, legyen az pezsgő, bor, sör, pálinka, a szesz, (vagy alkohol) amely a cukornak vegyi elemeinek szétbontásából áll olyan anyagoknál, melyek cukort tartalmaznak, pl. árpánál, burgonyánál, szilvánál, cukornádnál stb. az alkoholnak azon tulajdonsága van, hogy az emberi testnek fehérnyéjét ártalmasan befolyásolja, az alkoholnak vegyi összetétele áll 57·17% szén, — 13·5% vizeny, — és 39·78% élelyből ez az alkohol egyforma a pezsgőben, sörben, pálinkában és ez egyedül okozza a részegséget mind a három italnál. A gazdag ember az ő osztrigáját, sárga és rózsaszínű aszikos fekete Odessai káviárját, fácánját, szarvasgomba puréejét épen úgy a minden pezsgőben levő alkohollal, mint a szegény ember az ő czibréjét, máléját, turóját és berbécshusát az ő pálikájában levő alkohollal — öblíti le.

A pezsgőbor	tartalmaz	10—11%	alkoholt
Madeira	»	18—19%	»
Port-sör vagy -bor	»	18—20%	»
Teneriffa	»	16—18%	»
Lünell	»	12—13%	»
Malaga	»	12—16%	»
Tokai	»	9—10%	»
Burgundi	»	9—11%	»
Lacrymae Cristi	»	12—15%	»
Görög borok	»	15—18%	»
Konstancia	»	17—19%	»
Bordeaux	»	9—12%	»
Rajnai, Mosel, magyar borok	»	9—10%	»

A sör szesz tartalmánál fogva különféle :

Bajor Salvátor	tartalmaz	5%	alkoholt
Ilmenai sör	»	3·9%	»

TÁRCZA.

Ki téged kövel dob: dobd vissza kenyérrel. (Folyt.)

Hát nem mondhatták. Nem adhatták el lelköket. Nem is mondták.

Már az ítélet meghozása következett. Az elhagyatott Sándor kétségbeesetten sóhajtozott. Istenem, istenem mily hamar reám bocsátottad anyám súlyos átkát, midőn az örök akadályozása daczára egy sánta koldus tolakodott be és a bírák elé állva esedezett, hogy hallgassák meg az ő vallomását is a Cseke Sándor ügyében.

A bírák engedtek az öreg koldus kérésének, a ki megható nemesszívűséggel kezdé elbeszélni, hogy karácsony első ünnepén ő is ott volt nem ugyan bent, hanem a czinteremben, a templom ajtónál meghuzódva, de azért hallotta a tiszteletes urnak ünnepi beszédét. Hallotta, hogy az ur Jézus mindenk számára született, de csak azok találják fel benne minden bajaikra a szabadítót, a megtartót, akik betöltik teljesen a megbocsátó szeretet törvényét. Akik képesek teljesíteni az ő parancsát: aki téged kövel dob, te dobd vissza ke-

nyérrel. »Nem akarjuk itt a prédikációt hallgatni öreg — szakítja félbe az elnök — mondjon, ha tud valamit, a Cseke Sándor ügyéről.

Hát éppen azt akarom a Nagyságos urak engedelmeivel megmondani, hogy az én megváltó Jézusom parancsolata szerint kenyérrel dobjam vissza ezt az itt ártatlan szenvedő fiatal habár ő kövel dobott engemet, mikor a templom ajtótól istenigéjének hallgatásától eltaszigált. És elbeszélte részletesen, hogy miként jött Sándor elkésve a templomba? Hogy taszította őt félre az ajtóból, minek bizonyosága az a seb, melyet máig sem tudott begyógyítani félszeg lábának a térdén? Hogyan huzódott meg a fal mellett hátul levő padban, aztán hogy szaladt a gyülekezetet megelőzve, ki a templomból? Így történhetett, hogy a bennlevők őt nem látták. De ő látta, tudja, erre hitet is tehet, hogy ott volt a nagyhidai templomban. Tehát nem követhette ő el a rablást Kisházán.

Miféle érzések járták át a koldus vallomása alatt Sándor szívét, azt lehetetlen kibeszélni. Előbb úgy érezte, mintha már-már elnyelő vizáradat mélységéből emelné ki egy szabadító kéz. Majd mintha a szentírásban említett eleven szentet érezte volna a fején. Szeretett volna odarohanni, megölelni, megcsókolni azt a rongyos embert, de arra sem volt bátorsága, hogy feléje vigye tekintetét.

Bostoni Ale	»	6·6 ⁰ / ₁₀ alkoholt
Müncheni Pschor	»	3·8 ⁰ / ₁₀ »
Bajor sör	»	8·5 ⁰ / ₁₀ »

Salernói II. Frigyes német császár azt parancsolta egy rendeletében, ne legyen savanyu a sör, hanem jó, tiszta, jó árpából főzve, amelyből lehessen inni a gyomor megterhelte nélkül.

A pálinkák a szesznek vízzel való vegyítése benne van rendszeren 30—50⁰/₁₀ szesz, a többi víz; az üzletekben különféle nemei vannak a pálinkának, u. m. Cognac, vagy bor-pálinka azért, mert a cognac a piros, vagy a fehér bornak lepárolása által készítettik, mely egyébiránt éppen úgy hamisítatik, mint minden más ital cserfahéj kivonattal, egy kevés eczet-aether által stb., éppen úgy hamisítják a rumot, arrakkot is; Szlavóniában szilvából készítik a szilvorumot, amelyet hasonlóképpen hamisítanak; ide tartozik az Old Brandy, Visky, Vutky, Kontusuvka; a likörök közönséges pálinkák cukorral édesítve és különféle zamatos anyagokkal vegyítve; hogy e pálinka társaságból egy se hiányozzék, legyen ide felsorolva a Curacao, Benediktiner, Anisette, Altvater és másféle édes, keserű, fanyaru likörök; ezek közt legyen kiemelve az absinth nagyfotosságánál fogva, mely Franciaországnak kifejezhetetlen nagy kárára pusztítja az országot és a jólétet. Egy francia ujság írja: komoly küzdelmet indított dr. Laborde a mindenféle pálinkák, de főként az absinth ellen; erős ellentállásra talál ez a harc, mivel a francziák 50 év óta isszák már az absinthet és nagyon jól tudják ennek a szenvedélynek veszedelmes következményeit. Alphonse Daudet az absinth föllépését a Franciaországban ijesztően terjedő iszákosságnak tulajdonította. Ez a szokás — mon-

dotta — katonáink között terjedt el, az algíriai és tunisi háboru alatt s ők hozták Franciaországba, e háboruk előtt nagyon mértékletesek voltunk, különösen délen kivétel volt a mértékletlen ember, dicsekedtünk, hogy napunk melegétől és világtól ittasodunk meg s hogy nincs szükségünk alkoholos izgató szerekre.

De ez az állapot, fájdalom megváltozott, az absinth egyike a legerősebb italoknak, 70⁰/₁₀ tiszta alkohol van benne, a közönséges pálinka Franciaországban 30—35⁰/₁₀ tiszta alkoholt tartalmaz; az absinth ivó egy pohár higitott absinth helyett ugyanannyi higitatlan cognacot kíván; alattomos ital az absinth s aki hatalmába került, előbb-utóbb elveszti minden akaraterejét. Dr. Laborde az absinth különös veszedelmeit azokban az esszenciákban látja, amelynek sajátos színét és ízét megadják; ezek között a legfőbbek a Sternanis és benzoe. Dr. Laborde az absinth ivás következményéül egy betegséget jelöl meg, amelyet absinthismusként nevez, mások ellenben a hatását az alkohol rendszeres következményei mellé sorozzák; csakugyan az absinth hangot, absinth szemet, a hideg nyirkos kezét, és egyéb káros következményeket olyanok is észlelték, akik soha életükben egy csepp absinthot nem ittak. Különböző keserű pálinkák későbbben epilepsiára, paralyzisra és halálra vezettek; az absint gyorsabban hat, mert alattomosabb és az az absinth ivók sokkal nagyobb mértékben szedik magukba az alkoholt, mint mások; a kik más formában isszák az alkoholt, azok előbb-utóbb épp úgy testileg és lelkileg tönkre mennek, mint az absintheselek; annyi azonban bizonyos, hogy az absinth, amint a párisi kávéházakban mérik, 14-féle méreggel dicse-

A koldus vallomása annyira összevágott Sándor védekezésével, hogy a törvényszék, különben is csak a nehéz gyanu, de semmi tiszta bizonyíték nem terhelvén, kénytelen volt teljesen felmenteni a vádlottat.

Soha még édesanya szenvedélyesebb örömmel nem fogadta hazatérő gyermekét, mint a vén Csekéné, Sándort. Hiszen nemcsak fiát, hanem néhai férje nevének tisztaságát, házának becsületét látta visszatérni. De sőt tán sejtette, hogy ennél is többet hoz fia, hozza: teljesen megváltozott szivét.

Mint a tékozló fiu borult édes anyja keblére és kérte, hogy bocsásson meg neki, Isten eléggé megbüntette tiszteletlenségéért, de jövőre legfőbb törekvése leendő helyre hozni hibáját. Biztosította anyját, hogy a történetek után legszentebb törekvése az lesz, hogy a csekély hiánynyal meglevő alapítványi összeget megkészszerelve tegyék le apjának óhajta szerint.

»Ne legyen bántására anyámnak — szölt ha szerzeményöket megcsontom és eladok két darab földet, melynek árából megkészszerezzük az alapítványt Isten kegyelme — a mint anyámékat megsegítette — engem is megsegítend idővel visszazszerzésére. Nekem sietnem kell meghálálni sok szegényekkel szemben amit a sánta koldus tett velem.«

Anyja nem ellenkezett. Csak azon voltak fennakadva mit szöln a dologhoz Döme Gábor, akinek háztájával ismét helyre állott a Csekéék régi jó barátsága a mióta tudomásra jutott, hogy egy irás érkezett a danivári törvényszékhez a negyedik vármegyéből, mely szerint ott egy csavargót fogtak el valami lopás miatt s a nála talált Sz. L. betűs pecsétnyomóról vallatóra fogatván beismerte, hogy azt karácsonyban Kisházán rabolta 400 frt mellett.

Hát Döme Gábornak is volt már némi beleszólása a Cseke Sándor, mint leendő veje dolgaiba.

De mikor Sándor őszintén előadta, hogy miért akarja eladni a földet hát így szölt: én nem akarom akadályozni nemes szándékodat, de hogy mégis ne kezd vagyonszonkítással az életet, én veszem meg még pedig a ti számotokra.

A vásár meg is történt, azaz hogy Döme uram kifizette a 300 forintot, mint hozományt leánya részére. Az e közben ismét érkezett karácsony ünnepén pedig a Cseke Sándor és Döme Erzsé esküvője alkalmából a nagyhidai presbiteriumhoz beküldött 600 forintot tartalmazó borítékban a néhai Cseke Sándor felirása így volt kija-vitva: »Id. és ifju Cseke Sándor és feleségeik ajánlják Krisztus iránt való hűségökből a nagyhidai szegény menedékház felállítására.«

Különösebb feltételül csak annyit kötöttek ki, hogy a nemes lelkü sánta koldus az alapít-

kedhetik és védelem nincs ellene; naponkint borzasztó katasztrófák történnek az absinth ivókkal, de nem igen okulnak az emberek. Egy ember, aki a tizedik absinthes poharat kiürítette, hirtelen megvakult; nem régiben egy párisi rendőrtanyára 6 absinthes embert vittek, akiket röktön az örültek házába kellett beszállítani. Nap-nap után hullanak el emberek Páris utcáin szélütéstől, amely tulságos absinth ivás következtében állott be. Hány híres francia íróra vált végzetessé az absinth! Párisban és a vidéki városokban is szörnyen el van terjedve ez a baj, 11 és 6 órakor kezdődik a zöld óta — l'heure vert — ez a rendes emberekre vonatkozik, a szenvedélyes absinth ivóknak minden óra zöld. Az absinth ivás következtében elhaltak a francia írók közül: Guj de Maupassant, a Cornevillei harangok és a Rip-rip zene szerzője Planquette, 33 éves korában.

Európának minden tébolydájában többségben vannak az iszákosság következtében megbolydottak; erről volt alkalmam személyesen meggyőződni több tébolydák látogatása alkalmával. Nálunk a pálinkának többféle színe attól van, hogy e célra külön praeparált barna mártásokat készítenek és ezzel cognacot, rumot és az arakot festik. A közönséges pálinkát égetett cukorral, barna Candis cukorral, vagy zöld dióhéjjal szokták festeni; a Prunes, Orangettes, Chinoie liquöröket ártalmas rézfestékekkel szokták néha színezn.

(Folyt. köv.)

vány jövedelméből a menedékház felállíthatásáig is segélyeztessék.

A sok keserűség után mily tiszta, édes karcsonya volt a nemes szívű öreg özvegynek. Mily lelki megnyugvással vette ajkára az öreg Simeon szavait: mostan uram bocsáss el békével, mert látták szemeim az Idvezitőt. Cseke Sándornak pedig az ő nagy boldogságában csak az az óhajta volt, vajha valaki leírná az ő nemes tettének különös történetét, hogy abból minden ifju tanulná meg eképen a parancsolatot, tiszteljed apádat és anyádat még holtuk után is.

Vége.

Bodor János.

Templomban.

Bátran lépek Uram színed elébe,
Hiszen előtted nincsen titok;
Te tudod, ki mit rejt szívébe,
S fájó sebét meggyógyítod.

Felemeled az összeroskadót,
Bátorítod a csüggedő lelkeket,
S mint jó Atya, ha büntetsz is:
Erősited ezzel a Benned való hitet.

A hit, mint csillag az éjszakákon
Világít nekünk az egész életen;
A hit, mely még akkor is felemel,
Mikor a gyarló test már nem leszen . . .

Csiki Albert.

Isten igéje.

— Aratás után. —

Galat: 6. 9

»A jótéteményben pedig ne restüljünk meg, mert a maga idejében aratunk, ha meg nem restülünk.« Ezt az aratási intést meg kell mindnyájunknak szívlelni. Mindenkire vonatkozik ez. Arra is, aki dus kalászu vastag kévét rakhatott asztagjába, de arra is, aki a rohanó árviz után csak azt szedheti össze, amit még a természet szeszélyes játéka meghagyott. Bizony nem egyforma

A ZILÁHI KÖLLE

volt az aratási ének. Egy helyt vidám, kedves hangulatot fakasztott a bő áldás s a nehéz kévék szép reménységben ringatták az örvendő munkásnépet. MASHelyt pedig szomorú, gyászos nótaként hangzott az aratók éneke, mert hiábavaló volt egy esztendő fáradsága; csalóka volt a remény, lesújtó az eredmény.

Mindazáltal mind a két félre vonatkozik az apostol intése: A jótéteményben pedig ne restüljünk meg, mert a maga idejében aratunk. Még azok se hagyják abban a jóság cselekedeteit, akik most nem arattak szívök kívánsága szerint, mert majd aratni fognak a maga idejében, akkor, a mikor az örök bölcsesség jónak látja megjutalmazni fáradságukat.

A jutalom nem marad el, habár olykor sokáig késik is. Addig senkise hal meg itt e földön, amíg legalább egyszer életében boldognak nem mondta magát.

Lássuk csak, mihez köti a kegyelemnek Istene az aratás sikerét? »A jótéteményben ne restüljünk meg.« A testiekben is így van. A ki tétlenül nézte egy éven keresztül a vetés fejlődését, nem irtotta a gyomot, felületesen vetett vagy nem szántott elég mélyen, az nem várhat jó aratást.

Ha a lelkiekben akarunk aratni, itt is csak a tevékeny krisztusi szeretet munkájától függ az

MILÁHI KOLLEGIUM.

eredmény. Aki a társadalmi életben sikert akar elérni, hivatása betöltésében eredményt akar elérni, annak számot kell vetni azzal is, vajjon fejtett-e ki kellő szorgalmat, buzgóságot, iparkodást kötelességeinek teljesítésében?

Hallom a kételkedő szavát: Én tettem jót, iparkodtam, fáradtam, buzgólkodtam az Ur országa mellett, mégis csak tövis, hálátlanság, sőt üldözés volt az aratás eredménye. Ennek a kételkedőnek azt mondom: ne csüggedj, munkálkodj tovább, meg ne restülj! Légy óvatos, vizsgál meg, tán a vetőmag nem volt elég bő, elég tartalmas. Vagy talán nem szántottál elég mélyen. Nem hatottál be szavad erejével a veséig, a szív mélyébe. Üres beszéded nem kavarta fel a lelki-

ismeretet, vagy nem ébresztette fel azt hosszas téli álmából. Nem szántottál elég mélyen... Nem irtottad ki azt a sok gyomot, amit a világ tulsága, szeretete nevelt fel a tied szívében...

Ne restüljete meg! Mindenkinek szól ez az apostoli intés, aki magvetéssel foglalkozik, legyen az pap, tanító, iparos, gazda vagy hivatalnok. Mindenkinek van egy kisebb köre, ahol hatnia kell, ahol nevelheti, oktathatja azokat, akiket a gondviselés reá bízott.

Legyünk tevékenyek! Az álmodozó tétlenség hamis utakra vezeti az embert, sikert csak is a munkás élet mutathat fel. Az az ábránd világ, amelynek sok álmodozó él, fővényre épült ház. Légvár, amely szétomol s magával ragadja a szerencsétlen lelket, aki ábrándjainak bűvös színjátékában keresi kizárólagosan az élet üdvösségét.

Isten is maga a legnagyobb tevékenység. Mutatja ezt a teremtés nagy műve. Bizonyítja a világfenntartás és világkormányzás nagy munkássága. Isten kifáradhatatlan a szeretet műveiben s alkotásaiban. Legyetek tökéletesek, mint a ti menyei atyátok tökéletes! Mily nagy tevékenységet láthatunk az életerő örök kuforrásánál Istennél. Teremti, fenntartja s kormányozza a világot. Örök harmóniát tart fenn a mindenségben. Az erők összhangzóan működnek, a csillagok utjai kiszabva haladnak előre mérhetetlen messziségben.

»A ki vet álnokságot, arat nyomoruságot.« (Példabeszédek 22. 8.) Ha látjuk a gyenge kévét, tegyük le pillanatra a sarlót s elmélkedjünk a multon. A nyomoruságos aratásnak legtöbbször magunk vagyunk okai. Isten az ő mindenható hatalmánál fogva megfordíthatja ugyan a természet rendjét és silány vetésre is adhat bő aratást, de ez nagy kivétel. A ki hamis utakon jár, az nem jut célhoz. Lelép az egyenes utról, járatlan örvényekbe sülyedhet s minden perczen ki van téve a bukásnak. Csalóka, bolygó tűz után ne indulj! Ott az evangelium; az megmutatja az egyenes utat, amely az üdvösségre, a boldogságra vezet. Csak ennek fénye mellett érhetünk el sikert az életben.

Végül még egy szót azokhoz, akik általában nem arattak semmit. Ti, akik csüggedt fővel nézitek az üres csürt s a kik sóhajtvá könnyeztek földi, mulandó veszteséget szenvedtetek, amit könnyen helyre lehet pótolni. Sokkal nagyobb volna a baj, ha lelketekben vesztettetek volna valamit.

Egy igen bölcs író elmélkedett így: Ha pénzt vesztettél, sokat vesztettél el, ha becsületedet vesztettél el, sokkal többet vesztettél el, de ha hitedet, Istenedet elvesztetted, akkor mindent elvesztettél.

Csillapuljon a panasz, tűnjék el a bánat vonása az arczról, ilyen kicsinyes, csekély veszteség mellett. Örvendjete, hogy nem vesztettetek többet el. Örvendeztetek a felett, ami megmaradt, ami megvan.

A legjobb részt úgy sem veheti el tőlünk senki. Boldog ember az, aki elmondhatja lelki kincsei közt: Én nem veszithetek semmit, mert mindenemet magammal hordom.

Azoknak pedig, akik kizárólag földi kincsek hajsolásában találnak örömet, csak ezt mondom az evangéliumból: »Bolond, az éjjel megkivánják a te lelket te tőled, amelyeket pedig készítettél, kiéi lesznek. Így vagyon dolga annak, aki magának kincset takar, az Istenben pedig nem gazdag.« (Luk. 12, 20—21).

Vessünk tehát a léleknek, szántunk mélyebben s akkor gazdagok leszünk Istenben.

Király Béla.

Hazai krónika.

Országgyűlés. A képviselőház aug. 10-én rövid gyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya gr. Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök lemondása volt. Mikor a bán bejelentette, hogy lemond, az egész Ház megkönnyebült és az ellenzék meg is éljenezte a bánt. Lemondásának okául azt hozta fel a bán, hogy az ex-lexből nem tudta az országot kivezetni, a békét nem tudta biztosítani és így küldetése véget ért. Ő felsége elfogadta a bán és az összminiszterium lemondását, s a válság megoldása végett nem sokára Budapestre jön. Hogy ki lesz a bán utódja, most afelett foly a találgatás. Első helyen Lukács László pénzügyminisztert, utána gr. Csáky Albint, Wekerlét és Apponyit emlegetik. Az általános vélemény az, hogy nemzeti engedmények nélkül egyik sem tud kormányt alakítani.

A parlamenti vizsgáló bizottság befejezte működését. Temérdek tanut hallgattak ki a Dienes-féle vesztegetési ügyben, de célta még sem érték, mert a tanuk nagy része megtagadta a vallomást. A miniszterelnök azt vallotta, hogy ő nem adott utasítást Szapárynak, az egész dolgot nem helyeselte, de, hogy volt-e tudomása a vesztegetésről, arra nézve homályban hagyta a bizottságot. Az egész ügy különben a bán bukásával tárgytalanná válik. Dienes ur szépen megmenekült. Hegyi Jenő, aki Berlinig elkísérte 29 ezer koronát adott át neki. Valószínű, hogy Amerikába vitorlázott. Ezzel lezáródott egy szomorú fejezete az ország történetének.

Világkrónika.

A Balkán ismét forrong. Az elmúlt héten egy török katona lelőtte a monasztiri orosz konzult, ami a muszka czárt most erélyes fellépésre készíti a török szultán ellen.

Károly, román király az idén is meglátogatta uralkodónkat Ischlben. A látogatás egyszerű barátsági viszonyból történt.

A német császár egész hadseregét új katonai ruházattal szándékszik ellátni. A új ruha valamely szürkészöld anyagból készül, úgy hogy az ellenség ne ismerje fel egykönnyen. Meglehetünk győződve, hogy nálunk is nem sokára másbőrbe bujnak a katonák. (Vajjon mikor bujnak magyar bőrbe?).

I. Péter szerb király három gyermeke a napokban tért haza Belgrádba. Igen nagy óváczióval fogadták a királyi csemetéket, s a trónörökösnek sőt és kenyeret nyújtott át a miniszterelnök.

Egyházi élet.

Az ákosi Rákóczi-templom fölavatása. A szilágymegyei Ákos község ev. ref. gyülekezetének történelmi nevezetességű templomát, melyben II. Rákóczi Ferencz is imádkozott, tudvalevőleg a történelmi emlékek országos bizottsága 60 ezer korona költséggel megújította. Az ujitási munkálatokat már befejezték és a megújított templomot nagy ünnepség keretében fölavatták és megnyitották a hívek előtt. A felavatást Dr. Bartók György püspök végezte, aki gyönyörű és meghatározó beszédet mondott. Az ákosi kálvinisták történelmi becsü templomának fennmaradása tehát ismét biztosítva van s az Isten ígéje mellett tovább hirdetheti Rákóczi emlékét.

Az amerikai magyar ref. lelkészek Pittsburgban nagy gyűlést tartottak, melyen a magyarországi egyetemes ref. egyházhoz való tartozásuknak módozatait beszéltek meg. Konventünkhöz emlékiratot intéztek, melyben kiemelik, hogy az összeköttetés nem ütközik az Egyesült államok törvényeibe. Ez alkalommal több ref. lelkészi állás szervezését határozták el. A mennyire örvendünk, hogy Amerikában élő hitsorsosaink lelki gondozásáról hathatós intézkedés történik: éppen annyira aggaszt az a körülmény, hogy ott híveink a kivándorlás folytán szaporodnak. Ám, azért amerikai lelkésztársaink mozgalmát szívesen üdvözöljük.

A tiszántuli egyházkerület Máramarosszigeten aug. 26-án nagy és fényesnek ígérkező lelkészi értekezletet tart, melyen jelen lesz a 86 éves öreg püspök Kis Áron is. Lefolyásáról majd hirt adunk.

A magyarországi unitárius egyház Vargason aug. 22-én és következő napjain Zsinati főtanácsot fog tartani. Minden negyedik évben szokott összeülni, más meg más helyeken, ilyenmü tanácskozás végett, az unitárius egyház. Ezen ülése is igen népesnek ígérkezik. Kapcsolatosan ezzel más egyházi ünnepélyek is lesznek.

Jótekonyság. *Benkő* András vajai székely birtokos, néhai neje Pethő Róza emlékére a megyesi egyháznak 50 koronát adományozott. *Pap* Tódorné szül. Kerekes Emilia szamosújvári lakos (rk.) a tordaszentlászlói toronyóra beszerzésére 100 koronát adott. Ugyancsak a tordaszentlászlói egyháznak *Borbély* József igazgató tanító és neje (rk.) 50 drb. énekes könyvet vásároltak. Igen szép jelei az Istenháza iránt való szeretetnek.

Halálozás. *Dali* István szászcsávási ref. lelkész 33 évi szolgálat után jul. 20-án, 55 éves korában jobblétre szenderült. Halálát egyháza és nagyszámu családja gyászolja. A zilahi egyház derék ifju lelkésze *Szilágyi* László is meghalt. Özvegyet és egy kis árvát hagyott hátra. Emlékük legyen áldott!

A baptizmus veszedelme.

A »Vasárnap« már régóta felhívta egyházunk híveinek figyelmét ama veszedelemre, melyet a baptizmus rejt magában. Nemcsak egyházi szempontból veszedelmes ez a felburjánzott vallásos irányzat, hanem társadalmi és erkölcsi szempontból is, mint amely különösen a békés családi életet bontja fel. A mi állításunkat, most fényesen igazolja ama levél, mely egyik kolozsvári lapban jelent meg. Az érdekes levelet egész terjedelmében ide iktatjuk:

Tekintetes Szerkesztő Ur! Napi munkámból élő, szegény családos ember vagyok. Hétköznapokon este 9 órakor végzem a napi teendőimet és csak ilyenkor juthatok a városon kívül Méhes utcában levő lakásomra. Feleségem és négy apró gyermekem van, akik anyai ápolást és szakadatlan felügyeletet kívánnak, mert szegény munkás ember nem tarthat sem dajkát, sem pesztonkát.

Feleségem mindez ideig hűséges élettársam volt, aki szeretettel gondviselte gyermekeinket is. Egy idő óta azonban az anabaptisták egészen elcsavarták a fejét. Elhanyagolta a háza tájékát, isten számába itt hagyja apró gyermekeinket szerencsétlenségnek és veszélynek kitéve a háznál. Szívvel lélekkel hívó lett s e miatt nem bírok vele s nem hallgat a józan ész szavára. Jóformán csak vendégképpen jelenik meg otthon; én ha nem csinállok valahogy rendet, minden fenekestől fel van fordulva. A feleségemnek az agyában a baptistákon kívül nem létezik semmi. Itthon is mindig ezeken töri az eszét. Hetenkint három napon át az idő nagy részét a dohány-utcai baptista gyűlhelyen tölti. Itt tartanak egyleti órát. Tartanak gyűlést. Tartanak istentiszteletet. Tartanak ima órát. Vannak u. n. matató esték is. Ilyenkor eloltják a gyertyákat s úgy ülnek a férfi és női baptisták.

A vasárnap családunkra nézve egészen el van veszve. A feleségemnek ez az új vallás tiltja, hogy pénzt vegyen a kezébe, hogy vásároljon. Nem szabad főzni, nem szabad házi dolgokat végezni. Vasárnap én is munkában vagyok egész délig. Midőn dolgomat végezve, hazatérek, már be vannak csukva a boltok. Nem kapok mást, csak sört és pálinkát. Tehát azon az uton állok, hogy elrészegesedjem. Gyermekeim koplálnak és sírnak.

Vasárnaponkint a feleségem egész nap a hívők között van. Reggeltől este 10 óráig. Csak délután jó pár percre haza s imét vissza szalad. Hétköznapokon is este, mikor a család együtt kellene hogy legyen, ő ima és matató estére megy, honnan csak éjjel 9—10 órakor tér haza. Szegény munkás család ilyenkor már rég leszokott pihenni. Tetszik látni szerkesztő ur, hogy az anabaptisták törekvése családbontás. Én kénytelen vagyok elválni a feleségemtől, mert a nőnek a háztartás, gyermeknevelés az első, nem a gyülekezés, egyetlen óra és egyéb hókusz-pókusz. A feleségem református vallású. Van nekünk Istennek hála elég kitűnő papunk, azt kellene, hogy hallgassa. Hiszen talán a hatóság be is szüntethetné most már

ezeket az anabaptista gyűléseket, matató estéket stb. Ezek csak rontanak, nem használnak. Feleségemnek ugyan ígérték 30 pengőt, ha megkeresztelteti magát. Már meg is keresztelték. Nem tudom, hogy megkapta-e a pénzt, mert nagyon szófukar az asszony. Mindig csak a bibliáról s az ő dolgukról beszél.

Tisztelettel P. A.

Mai képünkhöz.

A zilahi régi kollegiumot mutatjuk be ezuttal olvasóinknak. Ez a kollegium Zilah híres papja, Keresztszegi papsága alatt alakult. Az egyház alapította, pártfogolta. 1630-tól 1816-ig az egyház tartotta fenn. Ettől fogva a Wesselényiek pártfogó gondoskodása mellett az egyházkerület főhatósága alá került. A szabadságharcz, mint mindegyik kollegiumunkat, ugy ezt is felforgatta. Ekkor újra az egyház vette kezébe a szervezést s országos segedelem-gyűjtéssel s az előbb már említett Wesselényiekkel, kiknek nevéből egyidőben Wesselényi-kollegiumnak is hívták, együtt annyira helyreállították, hogy a mai napig egyedül való támasza a mi hitünknek, a nagy Szilágy-szolnoki egyházmegyében. Derék tanárai az ott tanuló ifjakat jó reformátusoknak, derék hazafiaknak nevelik. Adja Isten, hogy sokáig!

Vegyes hírek.

Emlékoszlopot Bethlen Gábornak. Marosvásárhely szabad királyi városát hazafias és lelkes terv foglalkoztatja. Tizenöt év múlva, 1918-ban háromszáz esztendeje, hogy Bethlen Gábor a nagy erdélyi fejedelem szabad királyi várossá emelte a várost. Ez évben, 1918-ban emlékszobrot akarnak leleplezni Marosvásárhelyen, melynek közönsége bizonyára hazafias készséggel adja filléreit a nemes célra, mely a város kegyeletét van hívatva leróni a kiváló fejedelem halhatatlan emlékezetére iránt.

Uj gyártelep. Baróth községben egy új gyár lépett üzembe, mely czipőbe való faszegek gyártásával foglalkozik. A gyár tulajdonosa Sólyom Gyula, ki telepén egyelőre 40 székely munkást alkalmazott, de valószínű, hogy a munkások számát rövidesen szaporítani fogja.

Népbútítás. Magi Lajos ujaradi nyomdájából furcsa nyomtatványok kerülnek ki. A nevezett nyomdász a többek között egy csudatevő levelet készít és terjeszt, amely levél egy félv komisz papirosra van nyomtatva s amelyen Szűz Mária arcképe is helyet talál. A katolikus népet bűtítő levélben a többek között — és ez a fő — az foglaltatik, hogy aki ezt a levelet magánál hordja és abban hisz, minden veszedelemtől megszabadul. Ezt a halandót golyó nem fogja, kés meg nem sebz, kocsit el nem gázolja, villám agyon nem csapja. Ez a csodalevél a világ legjobb biztosítási kötvénye tűz és baleset ellen. Elmondatik benne egy helyen, hogy egy szolga az ő uráért, a grófért, életét akarta föláldozni s e

czélből valami büntettet követett el. A szolgát halálra ítélték s a hóhérnak adták át, de hiába, mert a hóhér akárhányszor sujtott is rá a bárdjával, semmit sem ártott neki, vagyis — mint a levél mondja — a bárd minden egyes csapáskor »csütörtököt mondott« és pedig azért, mert a halálraítélt szolgának ilyen levél volt a mellénye zsebében. Persze a gróf is megtudta ezt és ettől kezdve ő is ilyen csodatevő levelet hordott magával és hordatott minden családtagjával, minekutána a leveleket az ujaradi nyomdásztól meghozatta. A levél egyébként számít arra, hogy hatásában kételkedni fognak, aminek folytán a hitetlenkedőket arra kéri, hogy kísérletet tenni sziveskedjenek. Azt ajánlja, hogy a kételkedők a levél egy példányát kössék egy kutya farkára s ha ezt megtették, löjjenek a kutyára. Ez esetben látni fogják, hogy a golyó a kutyát nem találja, vagyis hogy ez a levél még a kutyákat is golyómentesekké teszi. Különösen nagy haszonnal jár egy ilyen levél megszerzése azoknak, akiket üldöznek és letartóztatni akarnak, mert ha a levél náluk van, nincs olyan rendőr, aki elfogja őket. Talán jól tennék a hatóságok, ha e butitásnak valamiképp elejét vennék.

Agyonlőtt milliomos. Ujhelyi Lipót többszörös milliomos, vásárhelyi lakost, az aradmegyei Medgyesházán tegnap reggel Marik János kisbirtokos agyonlőtte. Marik tartozott Ujhelyinek, aki fukarságáról általánosan ismert és aki őt adósságáért végrehajtani akarta. Marik kérte Ujhelyit, hogy elégedjék meg a buza lefoglalásával, de Ujhelyi a kukoricza lefoglalásával is fenyegette adóssát. Erre az elkeseredett Marik revolverrel nyakszirten lőtte Ujhelyit, aki az utcán össze-rogyott és meghalt. A tettes a csendőrségnél önként jelentkezett. Aradról a vizsgálóbírószág a tett színhelyére ment.

Miért éri Angolországot csapás. A The Rock angol lap sehogysem akarja megbocsátani Edvárd királynak, hogy a pápát meglátogatta. Egy cikkben egész komolyan kijelentette, hogy az angol seregeknek somaliföldi veressége is ennek a látogatásnak a következménye. A burtoni Christ Church (Krisztus-templom) vikáriusa még tovább megy. Felelőssé teszi a királyt, hogy Angliát az utóbbi időben annyi súlyos csapás érte. »Hatvan év óta — így ír a vikárius — nem volt még Angliában oly rossz időjárás, mint ebben az évben. A termést a folytonos esszözések tönkretették; a gyümölcs az egész országban rothad. A vízáradások egymást érik. A megdagadt folyók még a magasan fekvő windsori kastélyt is fenyegetik. A politika terén is csak zür-zavar, fejtelenség mindenütt. A katolikusok ismét erősen kezdenek tért foglalni. A kormány, úgy látszik, megbolondult. Mert, hogy volna másként érthető, hogy az ír protestáns főurak birtokait megveszik és a katolikusok kezére játsszák, ezáltal megnyitják a Home Rulena, azaz inkább a Rome Rule-nak az ajtót. Chamberlain vámpolitikája is átkos; és ez lesz oka, ha Anglia nemsokára pártokra szakad. A vallásos felháborodásnak visszhangja támadt azután egy másik lapban is, mely megvigasztalja

a protestánsokat, hogy ha a pápalátogatásért Angliát annyi csapás éri, viszont a pápa is megbűnhődött: az ég nem engedte, hogy felgyógyuljon, mert kihallgatáson fogadta egy protestáns állam fejét, aki csak nemrég a katolikusokra oly sérelmes rendeletet bocsátott ki.

A „Vasárnap“ szeretet munkája.

Mult számunkban, egy rövid hír keretében, megemlékeztünk arról, hogy döghei egyházközség tornyát egészen összezuza a vihar. Azt is jeleztük, hogy az egyház könyöradományokból akarja újból építeni. E hírünk nem lett pusztában káltó szó, visszhangra talált sok kegyes szivben. Bizonyosága ennek a következő levél: »Kedves lapunk a »Vasárnapból« olvastuk, hogy a f. évi 31-iki vihar a szabolcsmegyei döghei hitsorsosaink templomának tornyát teljesen tönkre tette. Fenti célra az itteni hiveink közül adakoztak: Kiss József 2 kor., Nagy Ferencz, Ilyés Mihály, Péterfi József, Kalló Ferencz 1—1 k, Padurecz György, Kiss András, Dimény József, Ábrahám Ferencz, Vadász Miklós, Dinye Tamás, Kocsis György, Ábrahám János, Kalló András, Kudor János, Opra Mihály, Radics Sándor, Veér István, Körösi László 50—50 fill, Kovács Samu 30 fill. Összesen 13 k, 30 fillér. Csekély ugyan ez adomány, mert szegény munkás emberek nehezen szerzett keresméből ered, de tiszta szivből fakad a nemes cselekedet s tetszeni fog az Istennek ezen áldozat, mert füstje, mint hajdan Abel áldozatának füstje, egyenesen száll fel az Urhoz, szól a szivekhez, buzdítani fog és könnyűt törölni. Kérem fenti összeget becses lapjában nyugtázni és szerény soraimat közölni, melyek után vagyok a Tektszerkesztőségnek igaz hive Kiss József. Ezen összeg átvételét nyilvánosan nyugtázzuk és a netalán még befolyó adományokkal rendeltetése helyére juttatjuk. Az egyház átvételi nyugtáját is majd közöljük. »Vasárnap« szerkesztősége.

A szerkesztő póstája.

M. J. Bardocz. Kaptuk. Örvendünk, hogy munkatársaink sorába lépett. Havonkint számítunk ennyire, ilyen vagy más fajta dolgokkal. A francia lapra nézve tessék intézkedni és mi irott feltételeinkhez tartjuk magunkat. Szives üdvözlét!

Nagy Sándor, Busten. A lapot jul. 1-től címére megindítottuk.

K. F.-né, Szászváros. A lap új címre oda megy. Hogy vannak az új szálláson? Üdvözljük.

Ábrahám Márton, Makó. A lap küldésében történt kesedelem oka a névcsereben volt. Utánna néztünk, eligazítottuk. Ezután, reméljük rendszeren megy.

Váradi Albert, M.-Vásárhely. Ha vagy egy czimszalag elcsuszlik és a hiba nem lesz kijavítva, ne vegye zokon. Megesik, bármilyen ügyelet mellett is. A fődolgoz az, hogy a lap rendszeren menjen. Ezt izenjük azoknak is, kiknek vagy egy betű hiba van a czimszalagjában.

Biró Lina, Bukarest. A czimszalagot kijavítottuk.